

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รายงาน

การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

- สถานการณ์โรคตาแดงจากเชื้อไวรัส ระหว่าง 1 มค. 35 - 30 กย. 35 606
(Haemorrhagic Conjunctivitis)
- สรุปสถานการณ์โรคเอดส์ ประจำวันที่ 31 ตุลาคม 2535 617

สาระสำคัญในฉบับ

Highlight

สถานการณ์โรคตาแดงจากเชื้อไวรัส ระหว่าง 1 ม.ค. 35 - 30 ก.ย. 35
(Haemorrhagic Conjunctivitis)

ปี พ.ศ. 2535 สถานการณ์โรคตาแดงจากเชื้อไวรัสในประเทศไทย มีการระบาดตั้งแต่ต้นปีจนกระทั่งถึงปัจจุบันคิดเป็นอัตราป่วย 81.5 ต่อประชากรแสนคน โดยภาคเหนือเป็นภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด รองลงมาคือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง (122.9, 104.4, 70.8 และ 59.4 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ) จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ แม่ฮ่องสอน ตราด ลำพูน ชุมพร มุกดาหาร พะเยา เชียงใหม่ และน่าน (624.8, 326.6, 324.6, 279.8, 229.1, 210.5, 203.5 และ 200.9 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ) ในขณะที่จังหวัดชัยนาทมีอัตราป่วยต่ำสุด คือร้อยละ 13.4 ต่อประชากรแสนคน

ในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมามีหลายจังหวัดที่จำนวนผู้ป่วยสูงกว่าปีที่แล้วโดยเฉพาะภาคกลางมีจำนวนผู้ป่วยสูงมากกว่า 3 เท่าของปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกันได้แก่ สมุทรปราการ สมุทรสงคราม นนทบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ อ่างทอง ตราด และชุมพร

หมายเหตุ ข้อมูลผู้ป่วยโรคตาแดงจากเชื้อไวรัส ปี พ.ศ. 2535 อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ได้รับรวบรวมถึงวันที่ 30 กันยายน 2535

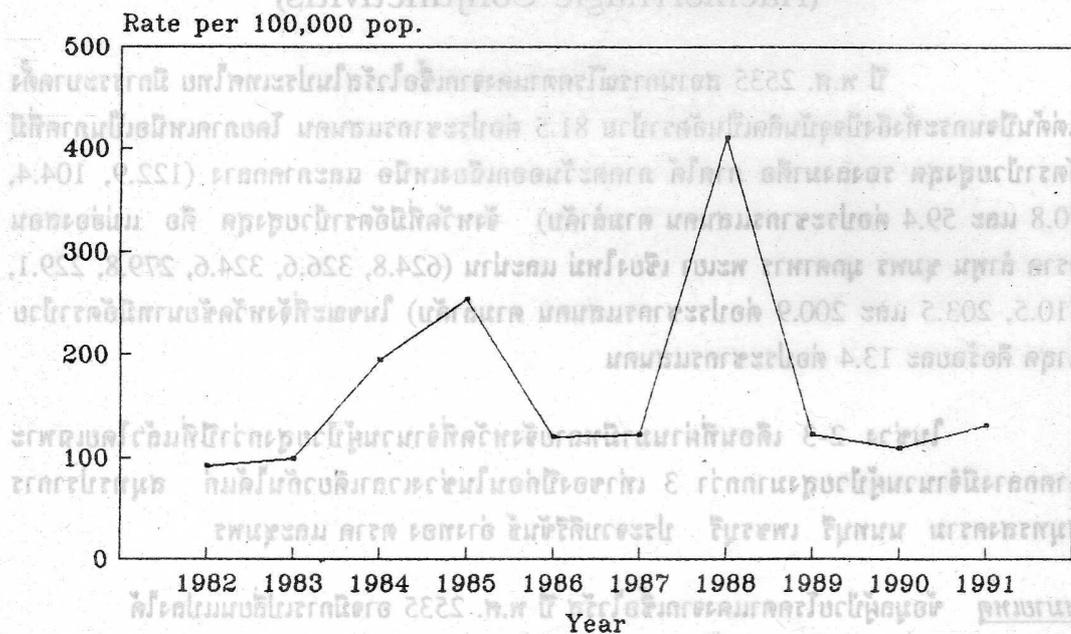
สถานการณ์โรคตาแดงจากเชื้อไวรัส ระหว่าง 1 ม.ค. 35 - 30 ก.ย. 35 (Haemorrhagic Conjunctivitis)

โรคตาแดงจากไวรัส เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัสที่พบบ่อยมากในบ้านเราเป็น เพราะเชื้อนี้ติดต่อได้ง่ายหากในบ้านมีผู้ป่วยตาแดง 1 คน มีโอกาสที่คนทั้งบ้านจะเป็นกันเกือบหมด ทุกคน จากการเฝ้าระวังพบว่าโรคตาแดงพบได้ตลอดปีและมีการระบาดเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว จากรายงานที่กองระบาดวิทยาได้รับ ถึงแม้ว่าโรคตาแดงจะมีอัตราป่วยตายค่อนข้างต่ำและอาการไม่รุนแรงเท่าใดนัก แต่อัตราป่วยมีอุบัติการณ์ค่อนข้างสูงคิดอันดับ 1 ใน 10 ของโรคที่มีอัตราป่วยสูงสุดในการเฝ้าระวัง

วิธีการและผลการวิเคราะห์

โดยการรวบรวมข้อมูลรายงานผู้ป่วย (ร.จ. 506) ทั้งประเทศ ที่กองระบาดวิทยาได้รับจากสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ ตั้งแต่ 1 มกราคม 2535 ถึง 30 กันยายน 2535 พบว่าสถานการณ์ของโรคตาแดงจากเชื้อไวรัส สรุปได้ดังนี้

รูปที่ 1 Haemorrhagic Conjunctivitis cases per 100,000 pop., by year, Thailand, 1982 -1991

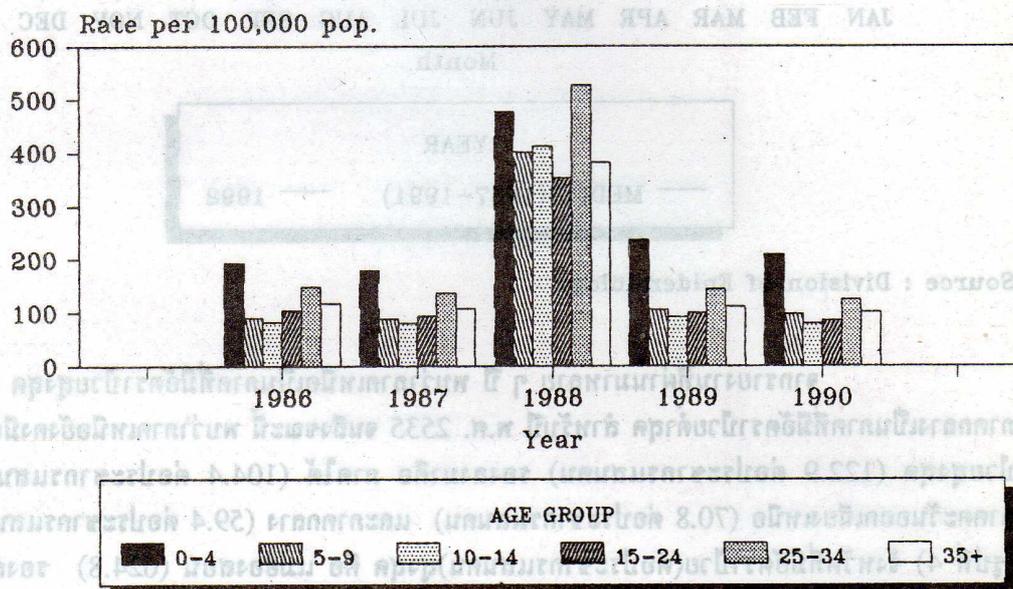

Source : Division of Epidemiology

ในปี พ.ศ. 2535 จนถึงสิ้นเดือนกันยายน 2535 มีรายงานผู้ป่วยโรคตาแดงจากไวรัสเป็นจำนวนทั้งสิ้น 46,174 ราย อัตราส่วนเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ 1.03 : 1.00 คิดเป็นอัตราป่วยเท่ากับ 81.5 ต่อประชากรแสนคน สูงกว่าปี พ.ศ. 2534 ซึ่งในช่วงเวลาเดียวกันมีจำนวนผู้ป่วย 41,970 ราย อัตราป่วยเท่ากับ 74.07 ต่อประชากรแสนคน แสดงให้เห็นว่าอัตราป่วยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (รูปที่ 1)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี พ.ศ. 2530 - 2534 พบผู้ป่วยมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 25 - 34 ปี และ 35+ ปี (รูปที่ 2) โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 48.51 รองลงมา คือ ผู้ใช้แรงงาน ร้อยละ 13.47 และเป็นผู้ที่อาศัยนอกเขตสุขภาพบาล ร้อยละ 78.20 และในเขตเทศบาล ร้อยละ 10.19

รูปที่ 2 Haemorrhagic Conjunctivitis cases per 100,000 pop., by age group, Thailand, 1986 - 1990

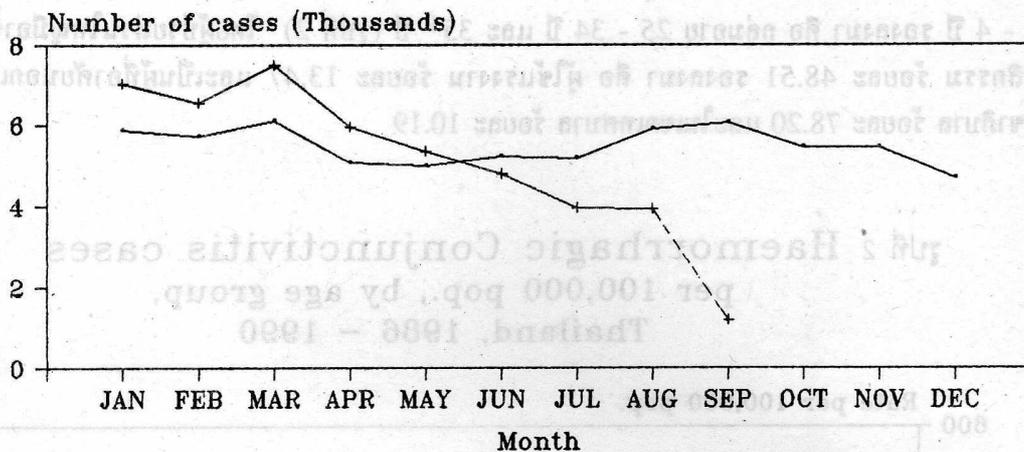

Source : Division of Epidemiology

เมื่อพิจารณาจากรายงานผู้ป่วยโดยกระจายเป็นรายเดือนพบว่า โรคตาแดง จากไวรัส มักจะเกิดขึ้นประปรายทุกปี และมีการระบาดเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว ช่วงระยะเวลาที่พบได้มากที่สุด

อยู่ในช่วงเดือนกันยายน - พฤศจิกายน เมื่อเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปี (พ.ศ. 2530 - 2534) พบว่าปีนี้มีจำนวนผู้ป่วยสูงกว่าค่ามัธยฐานตั้งแต่ต้นปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการระบาดของโรคนี้นี้ตั้งแต่ต้นปี (รูปที่ 3)

รูปที่ 3 Haemorrhagic Conjunctivitis cases
by month, Thailand,
Median(1987 - 1991) & 1992

Source : Division of Epidemiology

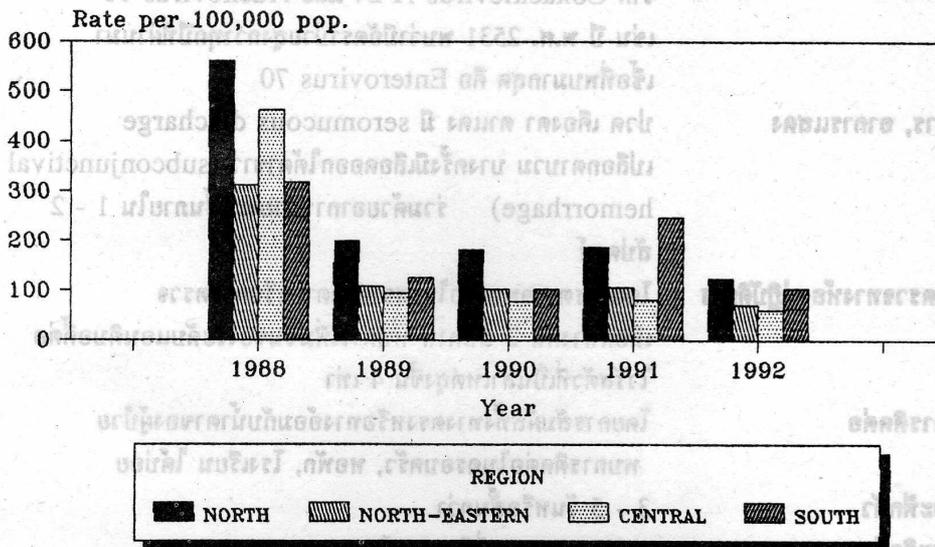
จากรายงานที่ผ่านมาหลาย ๆ ปี พบว่าภาคเหนือเป็นภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด และภาคกลางเป็นภาคที่มีอัตราป่วยต่ำสุด สำหรับปี พ.ศ. 2535 จนถึงขณะนี้ พบว่าภาคเหนือยังคงมีอัตราป่วยสูงสุด (122.9 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมาคือ ภาคใต้ (104.4 ต่อประชากรแสนคน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (70.8 ต่อประชากรแสนคน) และภาคกลาง (59.4 ต่อประชากรแสนคน) (รูปที่ 4) จังหวัดที่มีอัตราป่วย(ต่อประชากรแสนคน)สูงสุด คือ แม่ฮ่องสอน (624.8) รองลงมาคือ ตรัง (326.6) ลำพูน (324.6) ชุมพร (279.8) มุกดาหาร (229.1) พะเยา (210.5) เชียงใหม่ (203.5) และน่าน (200.9) ในขณะที่ชัยนาทเป็นจังหวัดที่มีอัตราป่วยต่ำสุด คือ 13.4 ต่อประชากรแสนคน

(อ่านต่อหน้า 615)

สถานการณ์โรคตาแดงจากเชื้อไวรัส ระหว่าง 1 ม.ค. 35 - 30 ก.ย. 35

(ต่อจากหน้า 608)

รูปที่ 4 Haemorrhagic Conjunctivitis cases per 100,000 pop., by region, Thailand, 1988-1992

Source : Division of Epidemiology

และช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมาพบว่ามีหลายจังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วยสูงกว่าเมื่อปีที่แล้วในระยะเวลาเดียวกันตั้งแต่ 3 เท่าขึ้นไปซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคกลาง ได้แก่ สมุทรปราการ สมุทรสงคราม นนทบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ อ่างทอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตรัง และชุมพร เป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วยสูงมากกว่า 10 เท่า

จากที่กล่าวแล้วข้างต้นจึงเห็นได้ว่า ในช่วงเวลานี้การป่วยด้วยโรคตาแดงจากเชื้อไวรัสมีการระบาดเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ ดังนั้นจึงควรหาทางแก้ไขและป้องกันเพื่อไม่ให้มีการระบาดไปมากกว่านี้

รายงานโดย บังอรรัตน์ ศุขตระกูล ฝ่ายประมวลผลและวิเคราะห์ กองระบาดวิทยา

บทบรรณาธิการ

โรคตาแดงจากเชื้อไวรัส เป็นโรคหนึ่งที่สามารถระบาดออกไปได้อย่างรวดเร็ว และพบผู้ป่วยได้ทุกกลุ่มอายุ

เชื้อที่เป็นสาเหตุ

ที่พบบ่อยที่สุดคือ Enterovirus 70 บางครั้งพบว่าเกิดจาก Coxsackievirus A 24 และ Adenovirus 11 เช่น ปี พ.ศ. 2531 พบว่ามีอัตราป่วยสูงกว่าทุกปีที่ผ่านมา

อาการ, อาการแสดง

เชื้อที่พบบ่อยที่สุด คือ Enterovirus 70 ปวด เคืองตา ตาแดง มี seromucous discharge เปลือกตาวม บางครั้งมีเลือดออกใต้ตาขาว (subconjunctival hemorrhage) ร่วมด้วยอาการป่วยจะดีขึ้นภายใน 1 - 2 สัปดาห์

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ

โดยการตรวจพบเชื้อไวรัสจากน้ำตา หรือการตรวจเลือดห่างกัน 2 สัปดาห์ พบการเพิ่มขึ้นของระดับแอนติบอดีต่อไวรัสตัวที่เป็นสาเหตุสูงขึ้น 4 เท่า

วิธีการติดต่อ

โดยการสัมผัสทั้งทางตรงหรือทางอ้อมกับน้ำตาของผู้ป่วย พบการติดต่อในครอบครัว, หอพัก, โรงเรียน ได้บ่อย

ระยะฟักตัว

3 - 5 วันหรือสั้นกว่า

ระยะติดต่อ

ตลอดระยะเวลาที่มีอาการป่วย

การควบคุมโรค

เมื่อพบผู้ป่วยให้รายงานไปยังสำนักงานสาธารณสุขในท้องถิ่น ให้การรักษาผู้ป่วยตามอาการ ดำเนินการสอบสวนโรค

การป้องกัน

แนะนำให้หลีกเลี่ยงการสัมผัสหรือการใช้ของใช้ร่วมกับผู้ป่วย ผู้ป่วยที่ยังเป็นเด็กนักเรียนควรให้พักการเรียนในช่วงนั้น ให้การศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องของอนามัยส่วนบุคคล ในคลินิกผู้ป่วยโรคตาควรเข้มงวดเรื่องความสะอาดและปราศจากเชื้อของเครื่องมือเครื่องใช้
